

MEDIA 24

Zarja

Slovenska družinska revija
letnik II
št. 40
4. 10. 2016
cena 1,99 EUR

www.revijazarja.si

Zarja pri ministričinem guruju
Večer masaž in izlivov

+ Izpoved anonimnega udeleženca Zdrave atmosfere

PREDSTAVLJAMO VAM

KANDIDATKE ZA ŽENSKO LETA 2016

Goran Vlah, poklicni iztrebljevalec uši in gnid

Le glavnik in božja mast

Livija Pandur o bratu Tomažu

RANE NIČ NE MORE ZACELITI

Nov zakon, velike spremembe?

Nick Vujičić mladim:

Vsak lahko premaga nasilje!

Nataša Pirc Musar, odvetnica Melanie Trump
Z Melanio govoriva v slovenščini

Tanja Španić, generalna sekretarka Europe Donne

TRMA JI JE REŠILA ŽIVLJENJE

TRGOVANJE S POKOJNIMI

NARAVNO IN ENOSTAVNO: KAJ VSE SE SKRIVA V OBLAČILIH?

voznje), le nekaj mesecev zatem pa se je že razširil v druga mesta, v Dubrovnik (samo v sezoni), Split in Zadar.

Kdaj bodo prišli k nam, niso natančno povedali, a če bi čakali, da država uredi vse, kar bi po ministrovih besedah še morali urediti – delovnopravna razmerja, plačilni promet, obdavčitve, varstvo potrošnikov – jih zagotovo še ne bo kmalu sem. Še bolj verjetna pa je seveda možnost, da Uber ne bo čakal na naše zakone in bo kar prišel. Zakonske podlage za delovanje Uberja pri nas sicer ni, a podjetja to ni še nikoli prej ustavilo, zakaj bi ga tokrat?

Seveda drži tudi to, da bo Uber nedvomno prinesel tudi kaj dobrega, predvsem za potrošnike – nižje cene prevozov se zdijo najočitnejša pridobitev – čeprav se seveda postavlja vprašanje, kdo so pravzaprav njihove potencialne stranke: starejši si prevoza ne naročajo s pametnimi telefoni, mladi se pa zelo malo vozijo s taksiji.

Vendar Uber, ko pride, še zdaleč ne bo prvi ponudnik prevozov v Ljubljani, ki ga naročite s telefonsko aplikacijo. Taksi podjetji Intertours in Taxi Metro že imata svoji aplikaciji (ki pa ju njihove stranke skrajno redko uporabljajo, poročajo pri Metroju), te dni naj bi začelo delovati domače podjetje Taxissimo, od septembra pa pri nas deluje tudi slovaško podjetje Hopin taxi, a je zelo hitro stopilo na mino: naročila so imeli, voznikov pa ne, saj so taksi podjetja svojim voznikom očitno prepovedala sodelovati s Hopinom. Taxissimo in Hopin drugače od Uberja uporabljata samo voznike, ki imajo licenco za taksista.

Neodgovorno nesoglasni. Pred letom dni je vlada imenovala medresorsko skupino, ki naj bi predlagala rešitve za posodobitev predpisov za delovanje Airbnb (oddaja sob prek spletnega portala) – in predvidoma podobnih spletnih podjetij, ki še pridejo za njim – a so se po nekaj mesecih strinjali, da se ne strinjajo, in složno razpadli. Tole so imeli povedati: »Medresorska delovna skupina v več točkah ni bila soglasna in zato ni bilo mogoče najti rešitve, ki bi vodila v posodobitev predpisov, razen na področju ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Nobeno od drugih ministrstev, ki so sodelovala, ne načrtuje spreminjanja zakonodaje.«

Postavlja se tudi vprašanje davčnih blagajn – jih bodo Uberjevi vozniki morali imeti? Odvisno od načina plačila – če bodo to kreditne ali debetne kartice, je odgovor da. In še bolj pereče vprašanje: kakšen status bodo imeli vozniki, ki bodo delali za Uber? Bodo zaposleni z vsemi pravicami, ki jim s tem pripadajo? Zagotovo ne. V zraku je močan vonj po espejčkih.

Krovni zakon o cestnem prometu oblike prevoza, kot jo ima Uber, sploh ne pozna. Vemo pa tole: pri komercialnih prevoznikih brez licence pri prevozu potnikov za plačilo zavarovalnice ne krijejo škode. V prevodu: če ste kot potnik pri Uberju udeleženi v prometni nesreči, vam odškodnina ne pripada. Na Hrvaškem so to uredili tako, da za Uber vozijo licencirani vozniki. Licenco pri nas izda Obrtna zbornica Slovenije, tam pa imajo do Uberja zadržke, ali kot je rekla njihova predstavnica Natalija Repanšek, »cel kup je nerešenih vprašanj, zato je ravnanje ministra neodgovorno«. Na ministrstvu so na ofenzivo protestov odgovorili, da pismo o nameri ne prinaša niti obveznosti niti konkretnih ukrepov.

In ja, vemo, tudi mi smo se vprašali isto kot vi: zakaj so pa potem sploh kaj podpisovali? Najočitnejši se zdi odgovor, da so se držali starodavnega slovenskega pravila in so najprej skočili. Nekoč bodo nedvomno rekli še hop. Čez čas. ■

Mati in sin, Marija in Andrej Peršin

Trnovski solatar Andrej

Koliko t jutranja ro

Andrej Peršin je po stari mami Frančiški, ki je na tržnici začela prodajati že leta 1921, in očetu Mihaelu nasledil družinsko izročilo in je danes ostal edini trnovski solatar, ki svoj pridelek na tržnico še dostavlja s cizo. Tako postaja ena od atraktivnih znamenitosti Ljubljane, zabeležena na filmu in v turističnem vodniku.

Tekst: URŠKA KRIŠELJ GRUBAR
Foto: MATEJA J. POTOČNIK

Oaza zelenja sredi Ljubljane: Peršinov vrt

Sredi Ljubljane, na prestižni lokaciji ob Ljubljani, so družini Peršin leta 1980 hoteli vzeti dobrih 6000 kvadratnih metrov vrta, ki ga je leta 1882 kupil Andrejev praded Jakob Peršin. A jim ga na srečo niso. Štirje majhni otroci pa oče in mati, ki nista bila v službi, vse to je pomagalo, da je vrt ostal v lasti Peršinovih in ga niso pozidali z betonom. Tako tedaj kot tudi zdaj je ta čarobni vrt glavni vir dohodka, pri katerem ima že leta dolgo glavno vlogo trnovska ledenka. In tako bo tudi ostalo, pravi Andrej. Kaj bi menjal konja, ki zmaguje, pribije, pa čeprav mu marsikdo namigne, ali namerava v prihodnje ponudbo kaj popestriri.

Andrej, letnik 1968. Trnovčan v najboljših letih vsak dan s cizo (lesen voziček na dveh kolesih) vozi sezonsko zelenjavo s svojega vrta na ljubljansko tržnico. S svojim početjem in lokacijo vrta je za ta pablazneli čas prava ljubljanska privlačnost. Andrej, ki se je rodil v dokaj številni družini, si sploh ni predstavljal, da si bo služil kruh s pridelovanjem in prodajanjem sezonske zelenjave. Postal je kinooperater, a je v drugi polovici dvajsetih začutil, da ga delo v zaprtem prostoru utesnjuje. Prišel je trenu-

tek, kot vedno pride ob pravem času, pravi Andrej, da se je vse skupaj tako zasukalo in so doma na vrtu potrebovali pomoč. Pisalo se je leto 1995, ko se je Andrej odločil, da dobro plačano službo zamenja za nekaj veliko bolj tvegane: za pridelovanje sezonske zelenjave sredi Ljubljane. Pravi, da so ga tedaj številni čudno gledali. »So mi rekli, da bi lahko iz sebe kaj več naredil! Takrat si niti jaz še nisem najbolj verjel, da sem se prav odločil, ampak sčasoma se je miselnost začela spreminjati. Sploh okoli leta 2007, 2008, ko so ljudje začeli izgubljati službe ... Takrat sem tudi sam začutil, da je brez zveze, da iščem kaj boljšega, saj nekaj boljšega že imam.« Zdaj je vse več takih, ki Andreju rečejo, da če bi sami imeli tako možnost, kot jo ima on, bi tudi oni z veseljem počeli kaj takega. Teče 14. leto, odkar je Andrej s svojo cizo in slavno solato v toplejši polovici leta skoraj vsak dan na ljubljanski tržnici.

Ajsarca je glavna uspešnica. Ajsarca, ta slavna trnovska solata, ima veliko odjemalcev. Nekaj strank je Andrej podedoval od svojih prednikov, pa tudi od drugih solatarjev, ki so prenehali prodajati solato na tržnici. Ajsarca ostaja nekaj posebnega in je že več kot 150 let zelenjava, po kateri je največ povpraševanja. Seme zanjo pri Peršinovih sami pridelajo. No, tu je glavna mama Marija, pove Andrejeva žena Mateja in mamica njenega 6-letnega Jakoba, ki že tri leta vse več časa preživlja na vrtu. »Pustimo, da gre solata v cvet in se posuši, potem pod njo damo plahto, potolčemo po solati, presejemo in dobimo seme.« Prvo setev opravijo že januarja v toplih gredah, ki so obrnjene proti jugu. Seme pokrijejo z okenškimi okvirji. Ko zraste v sadike, jih presadijo najprej pod plastične tunele v vrt, nato pa na grede na prosto, kjer zrastejo v okusno solato, po katero Ljubljančani tako radi hodijo.

pove Andrej, pripeljeta svojo cizo in zelenjavo na avtomobilski prikolci še dva solatarja, Andrej pa edini prihaja peš.

Vrnimo se še malo k Andrejevim strankam. Večina jih pozna Peršinovo zelenjavo in zgodovino in ti se razveselijo, da lahko rečejo besedo ali dve z Andrejem. Se pa najde kdo, ki ne ve natančno, po kaj je prišel, in potem kos zelenjave obrača v rokah, vpraša za ceno in ugotovi, da je v kakšnem Lidlu ceneje ... In so taki – teh je večina – ki so Andreja in njegove podprli z nakupom tudi tedaj, ko je bila solata obtočena od toče. Delo s strankami, posebno s tistimi, ki se radi zapletejo v konflikt, je sprva Andreju šlo do živega, zdaj jih že na daleč prepozna. Vsak dan v šestih urah dela s strankami se človek marsičesa nauči o človeški naravi, pravi Andrej, ki je tisto, kar številni še mrzlično iščejo, namreč smisel in tudi vir preživetja, našel na domačem vrtu. In res, zakaj bi iskal nekaj boljšega, če pa tisto boljše že ima! ■

Korenje in redkvice: okus naše mladosti

ehta
osa?

Solato vedno režejo zjutraj, da je sveža in še mokra. Sem ter tja kakšnega kupca mokrota zmoti, pa mu potem Andrej v šali reče, da je mokra zato, da je boljša vaga. »Se najdejo taki, ki se pridejo na tržnico razelektrit. Sploh nimajo namena kupovati, ampak bi se radi kregali. Tem rečem, naj grejo po tržnici ali pa v supermarket poiskat manj mokro solato.«

Slavna rumena ciza. Ajsarci na rumeni cizi delajo družbo še druga sezonska zelenjava in sadike. Med paradižniki so pe-lati, volovsko srce, jabučar, med drugo zelenjavo zelena koleraba, brokoli, cvetača, zelje, glavnatih ohrovit. Potem so tu še por, drobnjak, peteršilj, blitva, redkvice, korenje, argentinske bučke, pa še sadike. Ciza je kopija tiste od stare mame, vendar ima ta gumijasta in ne več lesenih koles. Parkirana je vsak dan pred pokrito ljubljansko tržnico. Iz Rakove jelše, nam

Trnovčan Andrej in njegova slavna ciza, s katero gresta vsak dan na sprehod na osrednjo ljubljansko tržnico.

